

Clíona de Brí

Co Chill Dara

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Sílim gur chóir féachaint ar mhúnla Québec má tá aon chineál dul chun cinn le déanamh. Agus tá. Agus tá gach ceart againn dul chun cinn an dátheangachais a iarradh.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ní dóigh liom go bhfuil siad iomarcach. Ach caithfear iad ar fad a dhéanamh. Ní fiú leath-iarracht.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Arís níl siad iomarcach. Is fiú cur leis. Is fiú béim a leagadh air go deimhin. Dátheangachas ar aghaidh linn!!!

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Is féidir iad a fheabhsú le go mbeidh siad cruinn, éifeachtach, ionraic agus láidir.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Níl ach féachaint ar a bhfuil againne, atá san Albain agus sa Bhreatain Bheag le gach córas a threisiú.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Níl. Tá géarghá le tuilleadh. Go háirithe cúrsaí oideachais do dhaoine ar mhíchumais, agus don phobal aosta.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Níl siad ar eolas agam, níl oilte i dtaobh na cúrsaí seo ach tuige go bhfuil páistí i mbunscoileanna áirithe sa ghaeltacht agus tá rogha acu an Ghaeilge a sheachaint de bharr tuismitheoirí eachtranacha? Ceistanna beaga mar seo le fiosrú.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ní mór iad a threisiú!! An deis sin a bheith réalaíoch. An cumhacht a choinneáil sa cheart agus ní ag an mbreitheamh nó ag an gcóras dlí mar shampla.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Níl sé cuí mar tá bealaí éalaithe ag go leor comhlachtaí poiblí nár cheart go mbeadh. Ligeann sé dóibh éalú mar sin laghdaíonn sé cúis an Achta.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Arís, tá an Oifig seo thar cionn, ach níl a dóthain cumhachta aice mar gheall ar an gcaoi ina bhfuil lúbanna ar lár san Acht féinigh.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

É seo a phlé go beacht agus go cothrom i measc saol na Gaeilge, pobal na ngaeltachtaí agus pobal na Gaeilge go forleathan sa tír iomlán.

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

Na Gardaí Síochána, Raidió Teilifís Éireann, An Rialtas agus gach roinn rialtais fiú má tá fochonradh ag comhlacht príobháideach le comhlacht poiblí.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

Líon na ndaoine atá againn in Éirinn. Níl sé éasca an comhchaighdeán a choinneáil mar gheall air seo. De bharr laghdú sa phobal a bheadh ag iarraidh seirbhísí mar seo tá sé deacair - ciorcal fí...ach is féidir má dhírítear air. Beidh roinnt i gceist. Ach tá 8milliún duine i gQuébec. Mar sin níl ann ach traenáil, meon agus aontas atá ag teastáil!

12. Céard iad na leasuithe a mholfaí ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

Ionraiceas. Níos lú comhlachtaí ag obair leo féin agus níos mó cumarsáide a dhéanamh le pobal na Gaeilge i gcoitinne.